

JESUS CHRIST SUPERSTAR

av Andrew Lloyd Webber og Tim Rice

HAUGESUND
te.
at.
er

SKOLEMATERIELL

Regissør og teatersjef Erik Schøyen om Jesus Christ Superstar:

Uansett tro, og i følge mange trosretninger, så virker det relativt ubestridt at det faktisk fantes en mann som ble kalt Jesus fra Nasaret. En mann det gikk gjetord om. Han skulle visstnok ha gjort undere, men til forskjell fra mange andre religiøse frontfigurer omga han seg med tyver, tollere, prostituerte og fattige. Han mente at alle, uansett rang, sosial status og yrke, hadde lik verdi. Dette skulle skape problemer for ham.

I følge kristen tro er han Messias. I følge muslimsk tro er han en profet. For andre er han bare en historisk skikkelse.

I Norge har vi den kristne fortolkningen av Jesus fremst i pannebrasken. Oppsetningen skapte på 70-tallet furore bl.a. fordi den stopper ved korsfestelsen. Den stopper altså når den faktiske religiøse dimensjonen setter inn. For meg gir det mening – å sette fokus på mennesket Jesus. Også i kristen forstand må man anerkjenne at Jesus var et menneske, med de feil og lyter vi har og fortrinnsvis også menneskets adelsmerke: fri vilje. Kunne Jesus nektet? Blir ikke offeret også i kristen forstand større om han hadde fri vilje? Han blir i alle fall en mer bemerkelsesverdig mann av det. Så hvem var han? Hvilke valg sto han i? Hva gjør en mann når han vet at det er Guds vilje at han skal ofre seg selv?

Den egentlige hovedpersonen i denne musikalen er imidlertid Judas. Et navn som i vestlig kultur assosieres med en som dolker sin venn i ryggen, en forræder, et menneske av verste sort. Hvorfor velger han å angi sin beste venn? Judas har samme idealer og mål som Jesus, men mener at heltedyrkelsen som foregår rundt Jesus skader budskapet. De som følger han er blitt mer interessert i kjendisieriet enn av hva Jesus faktisk snakker om. Så i motsetning til slik historien har ønsket å beskrive han, så kan årsakene være mye mer menneskelige. Det ligger en ikke så liten anklage mot Gud også, i Judas siste sang: "Jeg ble brukt – og du visste det hele tiden". Også guvernøren Pontius Pilatus fremstilles i vår versjon mer sympatisk enn det som er det tradisjonelle bildet – som et menneske som prøver i det lengste å unngå å sende Jesus i døden. Pilatus føler seg definitivt brukt. Men av hvem? Yppersteprestene Kaifas og Annas vil nok svare at de gjorde bare det de mente var rett for det jødiske folk. En opprørsbevegelse med en som kaller seg "konge" vil skape ustabilitet og antageligvis ødelegge den skjøre stabiliteten mellom det romerske imperiet og det jødiske folket, som tross alt hadde en viss grad av selvstyre, til og med sin egen konge (Herodes).

Det er mange ulike perspektiver. Det finnes få objektive sannheter, men det denne versjonen forsøker å vise, er at i sentrum for det hele står én mann som unektelig har påvirket vestlig sivilisasjon de ett-tusen-nihundre-og-åtti-fire siste årene etter sin død.

VELKOMMEN TIL FORESTILLING!

4: Medvirkende

Aslak Rossehaug

JESUS FRA NASARET

Mari Lerberg Fossum

MARIA MAGDALENA

Erik Bauck Bårdstu

JUDAS ISKARIOT

Mads Henning Jørgensen

KAIFAS

Christina Bjordal

PONTIUS PILATUS

Ola Magnus Gjermshus

PETER

Bibi Nerheim

ANNAS

Per-Theodor Paulsen

KONG HERODES

Lars Helge Throndsen

SIMON

ENSEMBLET

Lene Kokai Flage

Thomas Stokke

Anita Myhre

Håvard Eikeseth

Katarina Lund

Kreativt team/Musikere

Regissør	Erik Schøyen
Regiassistent	Henrik Amundsen/ Oda Østenstad Fjell
Scenograf	Eirik Brenne Torsethaugen/Erik Schøyen
Mus. leder	Trond Lindheim
Koreograf	Belinda Braza
Kost.design	Thale Kvam Olsen
Lysdesign	Eirik Brenne Torsethaugen
Maskør	Unni Gjerde Jørgensen
Rekvisitør	Janne Robberstad
Oversettelse:	Henrik Amundsen/Erik Schøyen

Kapellmester	Bjørge Verbaan
Bass	Jan Olav Renvåg
Keyboard	Halvor Lillesund
Gitarist	Jens Thoresen
Perkusjon	Vegard Fossum

5. Komponist og forfatter av musikalen Jesus CS

Andrew Lloyd Webber, baron Lloyd-Webber (født 22. mars 1948) er britisk musikalkomponist.

Webber er antageligvis det siste århundrets mest populære teaterkomponist, og flere av hans musikalene har vært satt opp i flere tiår, både på Broadway i New York og West End i London. Han er eier av sju teatre i London, bl.a. Theatre Royal Drury Lane og London Palladium.

Baron Lloyd-Webber har komponert flere av de største musikalsuksessene noensinne som Evita, Cats, Sunset Boulevard, The Phantom of the Opera m.fl

<http://www.andrewlloydwebber.com/>

Timothy Miles Bindon Rice , Sir Tim Rice (født 10. november 1944) er en engelsk lyriker og forfatter.

Rice er best kjent for sitt samarbeid med Andrew Lloyd Webber som han skrev musikalene Joseph and the Amazing Technicolor Dreamcoat, Jesus Christ Superstar og Evita sammen med, og for sitt arbeid for The Walt Disney Company sammen med komponisten Alan Menken med Aladdin, Skjønnheten og udyret, Løvenes konge og musikalen Aida.

<http://www.timrice.co.uk/>

Vi spurte Aslak og Erik, som spiller Jesus og Judas om rollene deres:

Hvilket forhold har Judas og Jesus, hvordan forandres det?

Aslak:

Judas er Jesus sin høyre hånd og trofaste venn. De står sammen om deres felles sak. Men forholdet deres er også veldig menneskelig, Judas er en av de få som ser på Jesus som et menneske i stedet for en hellig figur.

Forholdet forandres da Judas mener ting er kommet ute av kontroll. Massene hengir seg til Jesus "jødenes konge", mens Judas mener det er på feil grunnlag. Deres felles sak om nestekjærlighet blir vannet ut da Judas ser at massene ser på Jesus som en gude-lignende skapning, i stedet for det mennesket som Judas ser. Judas forstår at han må ta tak og forråde sin gode venn før situasjonen faller helt ut av kontroll.

Erik:

Judas og Jesus er to gode venner som kjemper for samme sak. Men de møter motstand i hverandre i hvordan de skal fremme budskapet sitt. Jesus er tross alt et menneske som også trenger å slappe av, mens idealisten Judas ser ikke nødvendigheten av det, og vil heller bruke all tid og ressurser på å hjelpe de fattige. Min karakter mener at Jesus tar imot all ære og glemmer budskapet. Det kan bli farlig for Judea tross alt er okkupert og de må trå varsomt, men folket er klar for kamp og gå til kamp mot overmakten med vold om nødvendig. Judas tar på seg oppgaven med å fortelle hvor vaktene kan finne Jesus (i en hage i Getsemane). Judas mener at det er det eneste rette å gjøre. Hvis ikke vil romerne utslettet dem alle.

Kan dere si noe om prøveperioden? Hvordan jobber dere med karakterene deres og samspillet mellom dere?

Aslak:

Som skuespillere jobber vi med å etablere Jesus og Judas som nære venner, men også vise gnisningene mellom dem. Det er flere deler i sangene som kan oppfattes som krangling mellom de to, og vi jobber med å nyansere og gjøre dem troverdige.

Erik:

Vi ønsker å vise at Judas ikke nødvendigvis var en ond skikkelse, men en mann med flere legitime poenger i diskusjon med Jesus. Forræderiet var noe som måtte skje i følge Judas, selv om han angret seg da han så hvordan Jesus ble behandlet i hendene til fienden.

Har Jesus og Judas fri vilje og i så fall kunne historien fått en annen slutt?

Aslak:

Det virker som om karakterene har fri vilje, men Jesus vet dette er Guds plan. Judas hadde ikke behøvd å være den som forrådet han, men han trodde selv at det måtte være han som måtte gjøre det. I forestillingen vet Jesus at han skal dø, men ikke nødvendigvis når og hvordan. Under det siste måltid i hagen Getsemane konfronterer han Judas med det han tror kommer, som ender i en lang krangel.

Erik:

Judas har mulighet til ikke å forråde Jesus. Noen andre kunne gjort det, men han tar på seg oppgaven og gjør det for han mener det er den eneste løsningen. Han angrer imidlertid når han ser hvordan Jesus blir behandlet. Resultatet er at han brydde seg så mye om Jesus at han ikke kunne leve videre med sin dårlige samvittighet.

Hva tenker du personlig om å spille en så viktig historisk rolle?

Aslak:

Det er en veldig stor oppgave å spille en så kjent karakter og historisk person som Jesus. Mange har nok et veldig tydelig bilde av hvordan de tror Jesus var som person. Her i musikalen handler det om å fokusere på det menneskelige ved ham. Vise en mann med sorger, lyster og gleder som alle andre mennesker. En krevende oppgave, men musikalen er så godt skrevet at det handler mye om å sette seg godt inn i stoffet og leve seg inn den sammen med medskuespillerne.

Erik:

Jeg prøver å relatere til Judas som et menneske og ikke en ensidig karakter. Mange har et klart bilde om at Judas var ond og en sviker, men hvorfor gjorde han som han gjorde?

LÆRERVEILEDNING

Før forestilling:

Den historiske kontekst:

Hva vet vi om mennesket Jesus, og menneskene rundt ham i denne historien dere skal se?

Tips

: Fordel karakterene mellom dere og finn informasjon om personene de var. Yrke, status, o.l

Karakterer omtalt: Jesus fra Nasaret, Judas Iskariot, Simon Seloten, Peter, Maria Magdalena, Kaifas, Annas, Kong Herodes

Hvordan var maktforholdene i Judea på denne tiden?

Stikkord: Okkupert av romerne, romerne tillot jødene å holde sin egen religion og Kong Herodes hadde (veldig) innskrenket makt, hadde eget begrenset lovverk som de fulgte. Pontius Pilatus var innsatt som guvernør og var den eneste som kunne dømme til døden.

Forestillingen i kontekst:

Jesus Christ Superstar var veldig kontroversielt når det kom i 1970 - hvorfor det?

Stikkord: rockemusikk brukt i en fortelling om Jesus, musikalen tar ikke for seg oppstandelsen

Sjangerforståelse:

Jesus Christ Superstar er en musikal. Kan dere finne ut hvilken type musikal Jesus Christ Superstar er, og hvilke andre musikalformer finnes? Hva er typiske kjennetegn for en musikal?

Tips: Musikalen har en overture hvor alle de sentrale musikalske temaene blir presentert. Det er en velkjent teknikk fra flere hundre år tilbake for å gjøre publikum kjent med temaer som kommer igjen senere. I tillegg blir samme musikalske tema brukt flere ganger i forestillingen, bl.a. det pulserende, drivende gitar-riffet under Judas' "Ser kun himmel, ikke jord" kommer igjen i "Judas død" og i "39 piskeslag".

Historien i kulturell kontekst:

Det finnes mange som har latt seg inspirere av forholdet mellom Judas og Jesus, både i musikk, billedkunst og i litteraturen, kan dere finne eksempler på det?

Etterarbeid:

Tips 1:

I en diskusjon i klasserommet så er det viktig at man i starten konsentrerer seg om å beskrive de elementene man så i forestillingen, uten å gjøre en kvalitativ vurdering. Dette kan åpne opp for at klassen ser at man "ser" forskjellig. Kanskje har noen sett noe som andre ikke har sett.

En diskusjon som starter med "jeg synes det var teit, det var kult og det var rart" kan stoppe elevene fra å forske videre i det de ikke umiddelbart ser.

Deretter kan man over til å sette de observasjoner man har gjort i sammenheng:

Hva betød de ulike virkemidlene? Hva tror man var regissørens/scenografens/kostymedesigneren intensjon var ved å velge å gjøre det på den måten? Til slutt vurderes de ulike virkemidlene, fungerer de bra eller dårlig? Inkludert en begrunnelse for hvorfor man mener det man mener.

NB. Husk at det i kunsten ikke er nødvendig å forstå alt. Av og til kan det også bare oppleves. La det være åpning for undring og for det uforståelige. Slik kan forestillingsopplevelsen få leve videre og vokse.

Tips 2:

Inngang til refleksjon rundt forestillingsopplevelsen:

Hvordan ble man tatt i mot? Hvordan så plakaten ut? Hvordan så salen ut/hvordan så salen annerledes ut enn tidligere oppsetninger du har sett?

Hvordan startet forestillingen? Hvordan var skuespillere og bandet plassert?

I andre fase spør:

Hvorfor tror du plakaten så slik ut? Når startet forestillingen? Hvorfor tror du regissøren og scenografen hadde plassert skuespillerne og bandet på den måten? Hvorfor valgte kostymedesigneren det klesdesignet?

Og i tredje fase:

Hvilken effekt hadde det på deg at plakaten så slik ut? Hvilken effekt hadde det at det ikke var en klar start? Hvordan opplevde du å ha skuespillerne og bandet plassert der de var plassert? Osv.

Tips 3:

I en oppsetning som dette er de ulike virkemidlene som er i bruk:

Musikk, scenografi/dekorasjon, maske/hår, kostyme, rekvisitter, skuespill, sang, koreografi, lys og lyd.

Begrunn det du likte eller ikke likte.

Hvis det var noe du ikke forstod, skriv noe om det.

Hva er det inntrykket som har festet seg mest hos deg etterpå?

Del gjerne deres erfaringer med oss: monika.bjerke@haugesund-teater.no